

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a György Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Dr. Bartos Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen vállalkozási díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. november 30. napján kelt 4.G.41.651/2008/13. számú ítélete ellen a felperes részéről benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részeit nem érinti, fellebbezéssel támadott rendelkezését megváltoztatja, és kötelezi az alperest hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 39.216,45,- (Harminckilencezer-kettőszáztizenhat egész negyvenöt század) EUR-t, annak 2008. február 1. napjától a kifizetés napjáig járó évi 4% mértékű késedelmi kamatát és 2.054.000,- (Kettőmillió-ötvennégyezer) Ft első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A peres felek 2007. március 30-án vállalkozási szerződést kötöttek a szerződés mellékletét képező specifikáció szerinti alkatrészek gyártására és gépészeti megmunkálások elvégzésére, valamint az ehhez kapcsolódó egyéb feladatokra. A vállalkozási díjat 240.000,- EUR + 20 % áfa összegben határozták meg. Ezt a vállalkozási szerződést a peres felek négy alkalommal módosították, utoljára 2007. október 16-án, amikor pótmunkával bővítették az eredeti szerződést, a vállalkozási díjat 293.320,- EUR + áfa összegre emelték fel. A felperes ezen megállapodások alapján öt terhelő munkákat az alperes részére 2007. május 4-től 2007. november 26-ig adta át folyamatosan.

2007. október 31-én a felperes levelet küldött az alperesnek és a szerződés lezárását célzó megállapodás tervezetét megküldte, amelyet 2007. november 20-án megismételt. A felperes az utolsó megmunkált alkatrészt 2007. november 26-án adta át az alperes részére. Ugyanezen a napon peres felek írásban a szerződés lezárása kapcsán megállapodást kötöttek. Ennek 1. pontjában kijelentették, hogy a felperesi vállalkozó a tárgyi szerződést az abban szereplő feltételek szerint teljesítette és a megrendelő a vállalkozási díj elszámolásához szükséges teljesítésigazolást kiadta. A megállapodás 3. pontjában rögzítették, hogy a tárgyi szerződés terhére a megrendelő semmilyen további munkát nem rendel, a teljesített munkával kapcsolatos kötbért és kárigényt nem nyújt be. Kijelentették azt is, hogy a felperesi vállalkozó az elvégzett munkával kapcsolatosan további számlát nem nyújt be, és a szerződéssel kapcsolatban lemond az addigi fizetési késedelemmel kapcsolatos kamatköveteléséről. A felek a szerződés vállalási árát 293.320,- EUR + 20 % áfa összegben rögzítették. A megállapodást a felperes nevében K.I. és I.V., az alperes részéről M.Z. írták alá.

2007. november 28-án az alperes nevében G.M. a fenti szerződés 3. számú részteljesítés specifikációja néven teljesítésigazolást írt alá. 2007. november 30-án a felperes 707/2007. számon számlát állított ki gépészeti megmunkálások címén, amelyben 78.463,- EUR + áfa, bruttó 94.155,60,- EUR-t jelölt meg az alperes által fizetendő összegként. A számla kiállításának napjaként 2007. november 28-át, fizetési határidőként 2008. január 31-ét tüntette fel. 2008. február 11-én, április 4-én és április 10-én ebből az összegből az alperes 54.939,15,- EUR-t fizetett meg.

A felperes az elsőfokú bíróságra 2008. május 23-án benyújtott, fizetési meghagyásból ellentmondás folytán perré alakult eljárásban, 39.216,45,- EUR, valamint ennek 2008. február 1-től a kifizetés napjáig járó évi 4 % mértékű késedelmi kamat és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Azt nem vitatta, hogy az utolsó megmunkált alkatrészt csak 2007. november 26-án adta át és előadta, hogy a felek ezen a napon kötötték meg az alperes által kifogásolt megállapodást. Előadta, hogy az alperes joglemondása egyrészt a teljesítéssel egyidejűleg történt, másrészt alperes részteljesítéseket eszközölt a megállapodás megkötését követően. Álláspontja szerint az aláírt okirat egy teljesítésigazolás volt, amelyben a felek rögzítették, hogy a felperes a munkát elvégezte, az alperes pedig azt átvette, és a felek a szerződéses kapcsolatukat lezárták, ez azonban a perbeli díjigényét nem érintette.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a megállapodás érvénytelen, mert az 2007. november 23-án, a teljesítést megelőzően jött létre,; másodlagosan arra, hogy e megállapodásban a felperes is joglemondást tett, további számlát nem állíthatott volna ki, ezért vállalkozási díjat sem érvényesíthet. Ezt meghaladóan beszámítási kifogást terjesztett elő.

A Fővárosi bíróság a 2009. november 30-án kelt 4.G.41.651/2008/13. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 600.000,- Ft perköltséget. Feljogosította a

felperest, hogy az illetékes adóhatóságtól 23.000,- Ft eljárási illetéket visszaigényljen.

Határozata indokolásában a felek egyező tényelődására, valamint a 9. sorszám alatt becsatolt okiratokra és a meghallgatott tanúk vallomására figyelemmel megállapította, hogy a felperes 2007. november 26-án teljesítette a szerződésben foglaltakat. A felek által becsatolt okiratok, K.I., I.V., M.Z. és G.M. tanúk vallomása alapján arra a következtetésre jutott, hogy a 7/A/2 alatt csatolt megállapodás a peres felek között 2007. november 26-án jött létre.

Az elsőfokú bíróság a becsatolt megállapodás és a tanúvallomások alapján azt állapította meg, hogy a peres felek a felperes teljesítését követően kötötték meg a megállapodást, így az abban foglalt kijelentés nem minősül a felelősség jövőbeli kizárásának, korlátozásának. Annak ugyanis nincs akadálya, hogy a jogi személy a teljesítést követően a szerződésszegés következményeinek rendezésére vonatkozóan megállapodással lemondjon az őt megillető igények érvényesítéséről. Mindebből azonban az következik, hogy a felek a jövőre nézve nem zárták ki, és nem is korlátozták a szerződésszegésből eredő felelősséget, hanem a felperes késedelmes teljesítésének következményeit megállapodással rendezték, amelyben az alperes az őt megillető további jogosultságok és igények érvényesítéséről, azaz a kötbér és a kárigényéről lemondott. Mivel az alperes érvénytelenségi kifogását nem találta megalapozottnak, ezért rögzítette, hogy a felek érvényes megállapodással rendezték a jogviszonyukat. A megállapodás tartalma és a meghallgatott tanúk vallomása alapján arra a következtetésre jutott, hogy a megállapodás célja a felek szerződéses kapcsolatának lezárása és az igények rendezése volt.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 207. § (1), (4) és (5) bekezdései, valamint az eset összes körülményeire tekintettel - a megállapodást a felperes szövegezte, a tanúvallomások szerint a szerződés lezárása és az igények rendezése volt a megállapodás megkötésének a célja, a felek akarata is erre irányult, a megállapodás tárgya is így rögzítette, továbbá a felperesi tényelődás szerint a megállapodás megkötésének időpontjában a teljesítés már megtörtént, a felperes valamennyi munkát elvégezte -, a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint azt állapította meg, hogy az „elvégzett munka” múlt idejű kifejezés valamennyi elvégzett vállalkozói tevékenységre, a „további számla” jövőre vonatkozó kitétel pedig valamennyi, a megállapodás megkötése után kiállítandó számlára vonatkozó kijelentést tartalmaz. Megállapította azt is, hogy ezt meghaladóan a felperes a kamatköveteléséről is lemondott. Az elsőfokú bíróság a felperes álláspontjához képest azt állapította meg, hogy a felperes ez irányú, a megállapodásban nem nevesített azon fenntartása, illetve rejtett indoka, hogy az elvégzett munkákról még egy további számla kiállítására joga van, a Ptk. 207. § (5) bekezdése miatt közömbös. Rámutatott továbbá arra, hogy mivel a megállapodás aláírása a felperesnél történt, és azt saját maga szövegezte meg, nem lett volna akadálya annak, hogy rögzítse, hogy e kijelentése nem vonatkozik az utolsó részteljesítésre, vagy egyéb konkretizáló fenntartást tegyen. Ilyen kikötést azonban az irat egyáltalán nem tartalmaz. Ezzel egyezően a felperesi érdekkörbe tartozó tanúk is úgy nyilatkoztak, hogy ugyan tudvalevő volt szerintük, hogy még egy számlát kiállíthatnak, de a megállapodás megkötésekor ez nem került szóba.

Megállapította továbbá, hogy önmagában az a körülmény, hogy a felek a szerződés vállalási árát megerősítették a 4. pontban, illetve, hogy az elszámolás körében további részleteket nem rögzítettek, nem eredményezi azt, hogy a felperes a megállapodás ellenére jogosult lett volna további számlát kiállítani, díjat érvényesíteni. Önmagában az a körülmény, hogy a fennmaradó vállalkozási díj magasabb összegű volt, mint az alperes által jelen eljárásban megjelölt igény, a szerződéses szabadság elvére és az egyezség természetére figyelemmel nem releváns. Az a körülmény, hogy az alperes részteljesítéseket eszközölt a perbeli számlára és korábban a fentiekre nem hivatkozott, nem eredményezi azt, hogy a felperes jogosulttá vált volna a perbeli követelés érvényesítésére. E körben az alperes által elmondottakat osztotta az elsőfokú bíróság.

Az elsőfokú bíróság a felperes előadásához és I.V. tanúvallomásához képest rámutatott arra, hogy a felperesnek a pótmunkáról és költségekről szükségtelen volt „lemondania”, mivel a szerződés kiegészítések éppen ezek ellentételezésére irányultak. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek egyezséggel rendezték a perbeli jogviszonyukat, amelyben a felperes az elvégzett munkával kapcsolatos további igényéről lemondott, így e joglemondás folytán a perbeli követelés nem illeti meg, ezért a felperes keresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte annak megváltoztatásával a keresetének megfelelően az alperes marasztalását; másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a megállapodás létrejöttének időpontját helyesen állapította meg, annak tartalmára vonatkozóan azonban egyrészt helytelenül értékelte a rendelkezésre álló adatokat, másrészt helytelen következtetésre jutott. A szerződés szövegének értelmezése körében hangsúlyozta, hogy semmilyen titkos fenntartása vagy rejtett indoka nem volt a megállapodás aláírásakor, ellentétben az elsőfokú bíróság által megállapítottakkal. A felek tisztában voltak azzal, hogy az utolsó részteljesítést még ki kell fizetnie az alperesnek, amit a tanúk vallomása is igazolt.

A Ptk. 207. § (1) bekezdésének alkalmazása nem jelenti azt, hogy vita esetén a bizonyítási eljárás adatait a bíróság figyelmen kívül hagyhatja, így pl. a tanúk nyilatkozatait arra vonatkozóan, hogy a megállapodás megkötésekor mit gondoltak a vállalkozási díjtartozásról, az arra vonatkozó fizetési kötelezettségről. Amennyiben az elsőfokú bíróság figyelembe vette volna a nyelvtani értelmezésen túlmenően a tanúk nyilatkozatait, különösen az alperesi képviselő azon kijelentését, hogy a megállapodás aláírásakor tisztában volt azzal, hogy még van fizetési kötelezettsége, csak annak összegszerűsége nem volt ismert előtte, úgy teljesen más következtetésre kellett volna jutnia a megállapodás tartalmának megítélése során. Az, hogy az utolsó számla kifizetésének kötelezettsége nem került szóba a megállapodás aláírásakor, úgy is értelmezhető, hogy azért nem került szóba, mert teljesen egyértelmű volt mindkét fél számára a fizetési kötelezettség fennállása.

Az elsőfokú eljárásban is hangsúlyozta, hogy teljesen életszerűtlen az, hogy a felperes kétszeres összegű díjigényéről mondott volna le az alperes által még a perben kimunkálni sem tudott esetleges kötbér és kárigénye ellenében.

Életszerűtlen és a gazdasági életben valószerűtlen, hogy a gazdasági élet egy szereplője aláír egy olyan megállapodást, melyben a másik szereplő lemond a vele szembeni igényéről, ennek ellenére befogadja a számlát, teljesít rá kifizetéseket, csak a fennmaradó összeg vonatkozásában tagadja meg a teljesítést. A felperes által a számla kiállítása és az alperes részéről erre részteljesítés teljesítése úgy is értékelhető, hogy a felek később ráutaló magatartással módosították a megállapodást, ezt azonban az elsőfokú bíróság nem is vizsgálta.

Az elsőfokú bíróság elutasította a felperesi tanúk azon állítását, hogy a kötbér és kárigénnyel szemben a felperes a pótmunkákkal és egyéb költségekkel kapcsolatos igényéről mondott le. Figyelmen kívül hagyta a felperesi tanúk által elmondottakat, miszerint a felperes érvényesíthetett volna késedelmi kamatkövetelést az alperessel szemben, valamint olyan fölösleges költségráfordításokat, amelyeket az alperes okozott. Az elsőfokú bíróság a felperesi előadást és a tanú nyilatkozatát anélkül hagyta figyelmen kívül, hogy e körben bizonyítási eljárást folytatott volna le. Az elsőfokú bíróság tényyszerűen állapította meg, hogy a felperesnek nem volt és nem lehetett további igénye, amely állítás nem felel meg a valóságnak, és az elsőfokú bíróság sem tudta a fenti állítását alátámasztani az indokolásban.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében - annak tartalma szerint - az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül, azaz nem vizsgálta az ítélet rendelkező részében szereplő illeték visszaigénylésre vonatkozó feljogosítást, az ítélet indokolásából az alperes által a megállapodás érvénytelenségére alapított kifogásának és a beszámítási kifogásának az elutasítását.

A felperes fellebbezése alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban megalapozatlan jogi következtetéssel utasította el a felperes keresetét.

A felperes a fellebbezésben a rendelkezésre álló bizonyítékok elsőfokú bíróság általi mérlegelését támadta a megállapodás tartalmára vonatkozóan.

A Pp. 206. §-ának (1) bekezdése értelmében a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetésével állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el. A bíróság mérlegelése kiterjed egyrészt az egyes bizonyítékok bizonyító erejének megállapítására, másrészt a bizonyítékok és a felek, valamint a per egyéb résztvevői magatartásának egybevetésére és a maguk összességében való értékelésére (BH2006/403.). A Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 206. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróságot is megilleti

az a jog, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokat értékelje és mérlegelje; a másodfokú bíróságot csak az okszerű mérlegelésen, logikai ellentmondásoktól mentes bizonyítékok egybevetése és értékelése köti.

Az elsőfokú bíróság a peres feleket a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján az eljárás megindításakor részletesen kioktatta a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének a következményeiről. Ezt a részletes kioktatást megismételte az ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztése előtt, amire mindkét peres fél úgy nyilatkozott, hogy további bizonyítási indítványa nincsen. Mindez azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság kizárólag az elsőfokú eljárásban már rendelkezésre álló bizonyítékokat vizsgálhatta és értékelte.

Fellebbezés hiányában a másodfokú bíróságnak abból a tényből kellett kiindulnia, hogy a peres felek között 2007. november 26-án érvényes megállapodás jött létre.

A Ptk. 207. § (1) bekezdése szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

A törvény szövegéből kitűnően értelmezésre akkor van szükség, ha a nyilatkozat nem egyértelmű, hanem ellentmondásos, homályos, nem szakszerű, ezért vitás, hogy mit akart a nyilatkozó kifejezni. A törvény arra ad útmutatást, hogy a címzett miből ismerheti fel a nyilatkozó akaratát. A kiindulási pont a szavak általános jelentése, nyelvtani értelme, de vizsgálni kell az eset összes körülményeit, a teljes tényállást, mindazt, ami a nyilatkozó akaratát felismerhetővé teszi.

A másodfokú bíróság a megállapodás értelmezése körében figyelemmel volt arra, hogy annak szövegét a felperes készítette el jóval az aláírást megelőzően, és elküldte az alperesnek. Az alperes törvényes képviselője a vállalási árra, az addig fizetett összegre, a vállalkozó részére fizetendő összegre „ellenőrizni kell” kézzel írott megjegyzést tett, ami azt jelenti, hogy az összegszerűség vonatkozásában az alperes részéről bizonytalanság volt.

A megállapodás 2. pontját, amely arról szólt, hogy a vállalkozó részére járó összeg kifizetésének teljesítésével a szerződés teljesítettnek és lezártnak tekintti és egymással szemben semminemű további pénzügyi kötelezettségük nincs, az alperes törvényes képviselője húzta át, és tette hozzá azt a kézzel írott megjegyzést, hogy „módosítással elfogadva”.

A megállapodás 1. pontjában szereplő teljesítésigazolás kiadása kitétel múlt időben szerepel, ami azt feltételezi, hogy a vállalkozás teljesítéséhez, így a vállalkozási díj kifizetéséhez szükséges valamennyi teljesítésigazolás kiadásra került a megállapodás aláírását megelőzően. **M.Z.**, az alperes törvényes képviselője a meghallgatásakor úgy nyilatkozott, hogy a megállapodás aláírása előtt „annyit tudtam, hogy a felperes az utolsó alkatrész teljesítését a korábbi számla kifizetéséhez köti és egy megállapodás aláírásához. Erről akkor kollégáim szóban tájékoztattak. Én mondtam a kollégáimnak, hogy ezt a követelést fizessék ki, úgy

tudom 57.000,- EUR összegű volt és a megállapodást is szerettem volna megkötni a felperessel. Hangsúlyozom, hogy azért, hogy megtörténjen a teljesítés."

Azt egyik peres fél sem vitatta, hogy a vállalkozási szerződés utolsó részének a felperes által történt teljesítésére, 2007. november 26-án, a megállapodás aláírásának napján.

A megállapodásban foglaltakkal szemben a vállalkozási szerződés utolsó részének teljesítésigazolása 2007. november 28-án került aláírásra az alperes részéről, amelynek alapján a felperes ugyanazon a napon kiállította a 707/2002. számú számláját. A vállalkozási szerződés 5.1.2. pontja szerint a számla kiállításának előfeltétele volt az eredeti teljesítésigazolás, amit a számlához kellett csatolni. A perbeli számla fizetési határidejének lejártát követően az alperes felszólítására három alkalommal fizetett a felperes részére, aki azt a perbeli számlára számolta el, ami arra utal, hogy a korábbi számlákat az alperes kifizette.

Mindezen körülményeket, valamint az elsőfokú bíróság által értékelt körülményeket mérlegelve a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a megállapodás aláírását követően a peres felek ráutaló magatartással azt módosították azzal, hogy a megállapodás aláírása napján teljesített vállalkozással kapcsolatban a felperes az alperesnek benyújthatja a számláját.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta, és az alperest a Ptk. 389. §-a alapján kötelezte a vállalkozási díj megfizetésére.

Döntésére tekintettel a másodfokú bíróság a peresztes alperest kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes részéről felmerült elsőfokú perköltség megfizetésére, amely a felperes által lerótt 577.000,- Ft kereseti eljárási illetékből, valamint az elsőfokú bíróság által megállapított és fellebbezéssel nem támadott, áfát is tartalmazó, 600.000,- Ft összegű ügyvédi munkadíjból áll. A felperes fellebbezésének eredményességére tekintettel a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdés szerint kell az alperesnek a felperes részére a másodfokú eljárás során felmerült költségét megfizetnie, az 577.000,- Ft összegű lerótt fellebbezési eljárási illetéket, valamint a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján mérlegeléssel megállapított, áfát is tartalmazó, 300.000,- Ft összegű másodfokú ügyvédi munkadíjat.

Budapest, 2010. év szeptember hó 30. napján

. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsanna sk.
előadó bíró

. Tibold Ágnes sk.
bíró

A kiadmány hitelélül:

bíróági tisztviselő